

Юбилей
Anniversary

ЗДРАВКА НОВАКОВА – ПРЕПОДАВАТЕЛ И ТВОРЕЦ

Седемдесетгодишният юбилей е вълнуващ повод да проследим трудния, богат и съдържателен професионално-творчески път на доц. д-р Здравка Новакова, да подчертаем нейната важна роля за утвърждаване на дидактика на математиката като основна научна дисциплина в университетската подготовка на началните учители, да отбележим нейните особени заслуги за популяризиране на началната училищна математика и преподаването ѝ на страниците на сп. „Начално образование“.

Здравка Спасова Новакова е родена на 11 октомври 1941 г. в София. Завършва със златен медал 35-а гимназия с преподаване на руски език и продължава висшето си образование в Софийския университет. Завършва Физико-математическия факултет, специалност „Математика“ и през 1973–1974 г. специализира в същия факултет Математическо образование.

Отначало работи като гимназиален учител по математика, след което е редовен асистент по Висша математика във Висшия икономически институт. Университетските знания, педагогическият опит и изследователският дух я довеждат в Научноизследователския институт по сугестология, където постъпва през 1975 г. след успешно издържан конкурс. В института работи като научен сътрудник I степен и научен секретар на Научния съвет до 1987 г. През 1984 г. защитава дисертация на тема „Усвояване на нов математически материал от учениците в началните класове и реализация на математическите им знания при въздействието на форми на сугестопедичното изкуство“.

Научноизследователското и преподавателското развитие на д-р Новакова продължава в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Факултет по начална и предучилищна педагогика, катедра „Начална училищна педагогика“. От 1987 г. тя е главен асистент, а от 1995 г. е доцент по методика на обучението по математика в началните класове на общообразователните и специалните училища. От 1995 до 1999 г. е заместник-декан по учебната дейност на ФНПП.

Основният лекционен курс, който доц. д-р Здравка Новакова води в продължение на повече от 15 години в бакалавърските и магистърските програми на специалностите по начална и предучилищна педагогика и специална педагогика на Факултета по начална и предучилищна педагогика и на Факултета по педагогика на Софийския университет, е **„Дидактика на математиката в началните класове“**. Доц. Новакова поставя и началото на курса по **„Теория и методика на обучението по математика за деца със специални образователни потребности“** във ФНПП. Наред с лекциите по традиционните методически дисциплини доц. Новакова подготвя курс и изнася лекции и по съвременни вариантни дидактически технологии в обучението по математика.

Специализира два пъти в Научноизследователския институт за средства и методи на обучение към Академията на педагогическите науки в Москва. През 1998 г. печели стипендия по програмата ТЕМПУС – ФАР и е командирована за обмяна на опит в Университетския институт за подготовка на учители в гр. Безансон, Франция.

От 1992 до 1997 г. провежда успешно експериментално обучение по математика по собствена методика в начално училище „П. Р. Славейков“, Павликени. Резултатите от този експеримент са публикувани на френски език в „Сборник по методика на обучението по математика“, издаден в Париж. Обучението по математика под ръководството на доц. Новакова по същата методика е продължено от 1998 до 2002 г. в 138. СОУ „Проф. В. Златарски“, София.

Години наред продължава и съвместната работа на доц. Новакова с преподаватели от Френския университетски институт за подготовка на учители. През 2001 г. тя чете лекции по темата „Математика и изкуство“ в гр. Безансон, през 2005 г. участва в колоквиум в Страсбург на тема „Преподаване на математика във Франция и Европа“. С активното участие на доц. Новакова е сключен договор (2004–2006) за сътрудничество между Френския университетски институт за подготовка на учители в Безансон и Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Доц. Новакова ръководи педагогическата практика и оценяването на френски студенти в началните класове в 17. СОУ „Й. Груев“, София.

Основните научни интереси на доц. д-р Здравка Новакова са в областта на дидактиката на математиката в началните класове – развитие на мисленето на учениците, хуманизиране на обучението по математика, изкуството в обучението по математика. Освен дисертационния труд доц. Новакова подготвя редица книги, студии и статии, свързани с методиката на обучението по математика. През 1994 г. са публикувани трудовете „Общи проблеми на обучението по математика“ и „Дидактически технологии в обучението по математика“, в която гл. ас. д-р Новакова е съавтор наред с проф. дпн Александър Маджаров и проф. дпн Ради Радев. През 1998 г. излиза от печат книгата на доц. д-р Новакова „Методика на обучението по математика в началните класове“. През 2004 г. книгата е основно преработена и преиздадена и продължава да бъде основно учебно ръководство по дидактика на математиката за студентите – бъдещи начални учители. Като преподавател по методика на математиката за началните класове във Факултета по начална и предучилищна педагогика тя има изключителен принос в подготовката на стотици начални учители от България, Гърция, Кипър и други страни. Била е научен ръководител на над 50 дипломанти в бакалавърска и магистърска степен и на един докторант по методика на математиката, който успешно е защитил дисертация.

Изследвания по дидактика на математиката на доц. Новакова са публикувани в България, Франция и Русия. Ще посочим по важните от тях:

„Усъвършенстване на обучението по математика в началните класове“ (Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, ФНПП, София, 1993); „За квалификацията на началните учители относно обучението по математика“ (Сборник „Подготовка и квалификация на педагогически кадри с висше образова-

ние“, 1994); „Експериментално обучение по математика“ (Списание „Начално образование“, София, 1995); „Тенденции в обучението по математика в началните класове“ (Сборник „Образованието за днес – образование за утре“, София, 1995); „Някои аспекти на хуманизиране на обучението по математика в началните класове“ (Сборник „Съвременни предизвикателства към началната училищна педагогика“ – Първа есенна научна конференция на ФНПП, Китен, 2003); „Обучението по математика в началните класове и изкуството“ (Сборник „Обучение и възпитание в началните училища, детските градини и специалните училищни заведения“ – Втора есенна научна конференция на ФНПП, Китен, 2004); „Обучението по дидактика на математиката – проблеми, постижения, тенденции“ (Сборник „Висшето педагогическо образование – проблеми, постижения, тенденции“ – научна конференция „20 години Факултет по начална и предучилищна педагогика“, София, 2005); „За обучението по математика в началното училище във Франция в сравнение с обучението в българското училище“ (Сборник „Оценяване и осигуряване на качеството на обучение“ – Трета есенна научна конференция на ФНПП, Китен, 2005); „За обучението по математика в началното училище в Русия в сравнение с обучението в българското училище“ (Сборник „Подготовка на учители и социални педагози в навечерието на европейската интеграция – Четвърта есенна научна конференция на ФНПП, София, 2006); „*L'art et l'enseignement des mathématiques à l'école primaire*“ (Сборник „Presses Universitaires Frانس-Comtoises“, Besançon“, 2001); „Об обучении математике в начальных классах болгарской школы“ (Списание „Начальная школа“ – Москва, 2007).

Здравка Новакова е един от първите автори в България на учебници по математика за експерименталните училища към НИИ по сугестология (втори и трети клас). Автор е на учебници по математика за четвърти и шести клас на СОУ, както и на учебници по математика за първи (1993), втори (1994), трети (1995) клас на училищата за деца с увреден слух. Тя е изявен автор на учебници и учебни помагала по математика и за масовото начално училище. Председател е на авторския колектив на учебната програма по математика за първи клас от 2001 г. Ръководител е на авторския колектив на учебни комплекти по математика, одобрени от Министерството на образованието, за първи клас, 2002 г., за втори клас, 2003 г., за трети клас, 2004 г., за четвърти клас, 2005 г. и др.

За принос към математическото образование в България е награждавана два пъти със значка „Отличник на МНП“ – през 1976 г. и 1985 г.

Доц. д-р Здравка Новакова е пример за висококвалифициран специалист по дидактика на математиката и прекрасен човек с толерантно, колегиално, високоетично и добронамерено отношение към всички студенти, преподаватели, научни работници, учители и към всички други, които са имали и имат възможността да работят с нея.

Честита юбилейна година, доц. Новакова! Бъди жива и здрава!

Проф. Здравко Лалчев
Доц. Маргарита Върбанова